

Φορολογικός έλεγχος και ελεγκτικές διαδικασίες

*Του Γιώργου Δαλιάνη με τη συνεργασία της Νίκης Χατζοπούλου**

Με τις διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 4174/2013) θεσπίσθηκε η εξουσία της Φορολογικής Διοίκησης να προβαίνει, σύμφωνα με τις διαδικασίες και τις μεθόδους ελέγχου που προβλέπονται, σε διαπίστωση της εκπλήρωσης ή μη των φορολογικών υποχρεώσεων εκ μέρους των φορολογουμένων και σε έλεγχο της ακρίβειας του περιεχομένου των φορολογικών δηλώσεων που υποβάλλονται σε αυτήν. Ο έλεγχος αποσκοπεί στο προσδιορισμό του ύψους του ποσού που πρέπει να καταβληθεί από το φορολογούμενο (φόρος εισοδήματος, ΦΠΑ, πρόστιμα, τέλη εισφορές κ.λ.π.).

Δυνατότητες ελεγκτικών οργάνων

Οι φορολογικές ελεγκτικές αρχές (ΚΕΦΟΜΕΠ, ΚΕΜΕΕΠ, ΣΔΟΕ αρμόδιες ΔΟΥ), μπορούν να προβαίνουν σε:

- Επαλήθευση, έλεγχο και διασταύρωση της εκπλήρωσης των φορολογικών υποχρεώσεων εκ μέρους του φορολογούμενου
- Έλεγχο σε έγγραφα, λογιστικά στοιχεία και στοιχεία γνωστοποιήσεων και παρόμοιες πληροφορίες, θέτοντας

ερωτήσεις στον φορολογούμενο και σε τρίτα πρόσωπα, ερευνώντας εγκαταστάσεις και μέσα μεταφοράς που χρησιμοποιούνται για τη διενέργεια επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, σύμφωνα με τις διαδικασίες και χρησιμοποιώντας μεθόδους που προβλέπονται στον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας.

Περαιτέρω, η ελεγκτική αρχή έχει τη δυνατότητα:

α) Να ζητά από τον υπόχρεο τις αναγκαίες διευκρινίσεις και να προσκομίσει κάθε λογαριασμό και κάθε στοιχείο που είναι χρήσιμο για την διενέργεια του ελέγχου.

β) Να ζητά πληροφορίες για τους τηρούμενους τραπεζικούς λογαριασμούς στην Ελλάδα αλλά και στο εξωτερικό.

γ) Να ζητά από τον ελεγχόμενο να δώσει προς την ελεγκτική αρχή τις αναγκαίες πληροφορίες και διευκρινίσεις για τις δαπάνες διαβίωσης και τον προσδιορισμό του διαφυγόντος εισοδήματος μέσω άλλων τεχνικών (π.χ. έμμεσες τεχνικές ελέγχου)

δ) Να προβαίνει σε διασταύρωση στοιχείων, κυρίως για τη διαπίστωση τυχόν εικονικότητας εκδοθέντων ή ληφθέντων τιμολογίων.

ε) Να προβαίνει σε επαλήθευση της γνησιότητας των προσκομισθέντων εγγράφων

στ) Να καλεί τρίτα πρόσωπα που δύνανται να παρέχουν χρήσιμες για τον έλεγχο πληροφορίες. Μάλιστα, εδώ να σημειώσουμε ότι συχνά σε υποθέσεις φορολογικών ελέγχων επιτηδευματιών, ερευνώνται και οι τραπεζικοί λογαριασμοί συνδεδεμένων (συγγενών) ή και τρίτων προσώπων (συνεργατών) προκειμένου να αντληθούν στοιχεία που δυνητικά αφορούν τον ελεγχόμενο, (βλ. άρθρο μας με τίτλο «Το βάρος απόδειξης κατά τον φορολογικό έλεγχο», 25.2.2021, www.artion.gr)

ζ) Να συνεργάζεται με αλλοδαπές ελεγκτικές υπηρεσίες για

παροχή στοιχείων και γενικότερης διοικητικής συνδρομής.

Εξάλλου, ένα σημαντικό στοιχείο που αποτελεί αντικείμενο ελέγχου είναι η λεγόμενη «τεχνητή διευθέτηση» κατά το άρθρο 38 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, η οποία, έχοντας συσταθεί με κύριο σκοπό την απόκτηση φορολογικού πλεονεκτήματος, ματαιώνει το αντικείμενο ή τον σκοπό των εφαρμοστέων φορολογικών διατάξεων και έχει ως αποτέλεσμα την φοροαποφυγή.

Πρόσβαση στα βιβλία και στοιχεία

Η Φορολογική Διοίκηση έχει δικαίωμα να λαμβάνει αντίγραφα των βιβλίων και στοιχείων, καθώς και λοιπών εγγράφων, για τα οποία ο φορολογούμενος δηλώνει ότι αντιπροσωπεύουν ακριβή αντίγραφα. Σε περίπτωση που ο φορολογούμενος αρνείται να προβεί στην ανωτέρω δήλωση, ο οριζόμενος από τη Φορολογική Διοίκηση υπάλληλος προβαίνει σε σχετική επισημείωση επί των εγγράφων. Ο οριζόμενος υπάλληλος δύναται ταυτόχρονα να απαιτεί από το φορολογούμενο ή τον φορολογικό εκπρόσωπό του να παρίσταται στον τόπο όπου διενεργείται ο φορολογικός έλεγχος και να απαντά σε ερωτήματα που του τίθενται, ώστε να διευκολύνεται η διενέργεια του φορολογικού ελέγχου.

Εάν τα βιβλία και τα στοιχεία τηρούνται σε ηλεκτρονική μορφή, η φορολογική διοίκηση έχει δικαίωμα πρόσβασης σε οποιαδήποτε σχετιζόμενα αρχεία. Ειδικότερα, ο φορολογούμενος υποχρεούται να παράσχει κάθε απαραίτητη πληροφορία για την απρόσκοπτη πρόσβαση στον οριζόμενο υπάλληλο της φορολογικής διοίκησης, ανεξάρτητα από τον τόπο της αποθήκευσης και της μορφής των δεδομένων αυτών. Την ίδια υποχρέωση έχουν και όσοι τρίτοι παρέχουν ψηφιακές υπηρεσίες προς τον φορολογούμενο, οι οποίες σχετίζονται με την αποθήκευση και επεξεργασία ψηφιακών δεδομένων, εφόσον αυτό ζητηθεί από τη φορολογική διοίκηση. Η φορολογική διοίκηση δικαιούται να λαμβάνει τα ηλεκτρονικά αρχεία σε αναγνώσιμη ηλεκτρονική ή έντυπη μορφή.

Επίσης, ο υπάλληλος που έχει ορίσει η Φορολογική Διοίκηση

δύναται να κατάσχει βιβλία και στοιχεία που τηρούνται ή διαφυλάσσονται σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία και οποιαδήποτε άλλα ανεπίσημα βιβλία, έγγραφα, αρχεία ή στοιχεία, εφόσον το θεωρήσει αναγκαίο, προκειμένου να διασφαλισθεί η αποδεικτική αξία αυτών. Για τις έννομες συνέπειες της κατάσχεσης ως προς την παραγραφή έχουμε κάνει αναλυτική αναφορά σε προηγούμενη αρθρογραφία μας (Βλ. άρθρο με τίτλο “Κερκόπορτα” στην παραγραφή των φορολογικών υποθέσεων, 30.06.2020, www.artion.gr).

Στην περίπτωση αυτή συντάσσεται έκθεση κατάσχεσης, η οποία υπογράφεται από το όργανο της Φορολογικής Διοίκησης που ενεργεί την κατάσχεση και τον ίδιο τον φορολογούμενο ή τον παρόντα κατά τη διενέργεια της κατάσχεσης υπάλληλο ή εκπρόσωπό του ή λογιστή του, ή, στην περίπτωση των νομικών προσώπων και οντοτήτων, εκτός των ανωτέρω προσώπων, από οποιονδήποτε εταίρο ή οποιοδήποτε μέλος της διοίκησής τους ή φορολογικό εκπρόσωπό τους. Αντίγραφο της έκθεσης κατάσχεσης παραδίδεται στον φορολογούμενο ή στα πρόσωπα του προηγούμενου εδαφίου. Σε περίπτωση άρνησης των παραπάνω προσώπων να υπογράψουν, η έκθεση θυροκολλείται. Ο φορολογούμενος δικαιούται να λάβει αντίγραφο ή φωτοτυπίες των κατασχεθέντων με δαπάνες του. Για την κατάσχεση βιβλίων, εγγράφων και λοιπών στοιχείων τρίτου φορολογούμενου δεν απαιτείται επίδοση της έκθεσης κατάσχεσης σε αυτόν.

Αντί επιλόγου

Όπως έχουμε τονίσει επανειλημμένα, η τακτική της μη συνεργασίας με τα ελεγκτικά όργανα και της μη χορήγησης των απαιτούμενων από τον έλεγχο στοιχείων αντενδείκνυται, καθώς μόνο αρνητικές συνέπειες μπορεί να επιφέρει. Κάνουμε δε αυτή την ειδική αναφορά, καθώς πολλές φορές έρχονται στα χέρια μας υποθέσεις κατά το στάδιο της ενδικοφανούς προσφυγής, μετά την ολοκλήρωση δηλαδή του ελέγχου, και διαπιστώνουμε ότι το ελεγχόμενο πρόσωπο δεν έχει χορηγήσει καθόλου στοιχεία ούτε έχει θέσει υπόψιν του ελέγχου τα απαραίτητα έγγραφα, ώστε να δοθούν οι απαραίτητες εξηγήσεις. Οφείλουμε να τονίσουμε ότι

αυτή η πρακτική δεν εξυπηρετεί τα συμφέροντα του ελεγχόμενου.

Περισσότερη ανάλυση σχετικά με το θέμα θα βρείτε στο βιβλίο των Γ.Δαλιάνη & Κ.Νιφορόπουλου, με τον τίτλο: «ΟΔΗΓΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ – «Παραδοσιακές» και «Έμμεσες» Μέθοδοι Ελέγχου – Θεωρία και Πράξη».

Δείτε το άρθρο και στη [Ναυτεμπορική](#)

*Ο κ. Γιώργος Δαλιάνης είναι Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της Artion A.E. & Ιδρυτής του Ομίλου Artion, Οικονομολόγος – Φοροτεχνικός.

Η κα Νίκη Χατζοπούλου είναι Δικηγόρος LL.M. & Διαμεσολαβήτρια, συνεργάτης της Artion A.E.

Το συγκεκριμένο κείμενο έχει ενημερωτικό χαρακτήρα και σε καμία περίπτωση δεν υποκαθιστά τις εξειδικευμένες συμβουλευτικές υπηρεσίες.

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να απευθυνθείτε στην ARTION A.E. (Πουρνάρα 9 Μαρούσι |

+30 210 6009062 | www.artion.gr)